

TÁRGYESÉT

Lépcsősorok

szöveg: Buza Péter, fotó: Sebestyén László

– Látod? – mutat rá *Boros János* a Múzeum körül 5-ös számú ház legfelső vörösmárvány lépcsőfokára. – Itt az utolsó szám, azé a lépcsőkaré, ami felér a másodikra: huszonkilenc. Ha lefelé mész majd, s lejutsz az első emeleti fordulóhoz, az oda kanyarodó fokok száma harminckettő. Amiből az következik, hogy amikor *Szűcs Lajosné*, azaz Asszony-néni, *Jókai* és *Laborfalvi Róza* szállásadója – s *Móric* nagynénje – 1850-ben átalakította ezt a réges-régi, házat, a ráépítés földemmagaságával már alulmúlta, ami alatta volt. Ha összeadod, ez így hatvanegy lépés fölfelé. Lefelé könnyebb. Sokszor kipróbáltam. 1952 óta járok rajta le s fel. Fölérve a lakásomig azt az ajtót nyitom ki, ami mögött *Jókai*ék lakása volt. Az enyém. Pontosabban az eredetinek csak az egyharmada. Háromfelé vágták. Középen élek én. Az ajtó is eredeti. A rajta lévő cirkli is. Mondjuk inkább:

kémlelő-ajtócska. A cirkli börtönszó. És az írófejedelemnek – aki akkor, 1851-ben még csak hercege se volt az irodalomnak – éppen csak sikerült megúsznia, hogy bezárják újra. Könnyen el tudom képzelni, hogy *Róza* asszony volt akkor a börtönőr, őt küldte ki az ura a kukucskához, ki akar rájuk törni...

– Hívtalak, mert olvastalak. Öreg fejjel mindig keresek valami szellemi tennivalót. Most oda jutottam, hogy kikutatom ennek a háznak történetét – ahol hatvanegy éve vagyok otthon. Így került a kezembe a tavaly márciusi számotokban megjelent cikked. Korábban a múltjáról csak annyit tudtam, amit a szomszéd épület öreg házmeisterétől hallottam. Megkérdezte: – Tudja-e maga, hogy hol lakik? Ez volt a báró *Dániel* palota! Stimmt – mondom most, az után, hogy google-professzort frissiben kifaggattam. Rokona, leszármazottja, örököse volt *Szűcs*

Lajosnének báró Dániel Ernő. De hát ezt te nálam sokkal jobban tudod. S volt még valami. 1958-ban zajlott vénségünk száz év utáni nagy tatarozása. Akkor feltárták az épület városfalkapcsolatát. És találtak – láttam magam is – egy keskeny, titkos átjárót a kétöles falon. A munkálatokat irányító mérnök bizonyos jelekből arra következtetett, hogy a telken valamikor kocsmaféle, bormérés működhethet.

– Ötvenkettőben, amikor először beléptem ide, már négy éve a Rádiónál dolgoztam. Cseppet sem véletlen, hogy itt kerestem lakást. Régi újságírónak számítottam, közvetlenül az érettségi után a Nemzeti Sport tudósítója, majd munkatársa lettem. Ezzel párhuzamosan végeztem a jogi egyetemet. Mert apám, a főváros tanügyi osztályának a helyettes vezetője, később, harmincnolctól negyvennégyig a mai Zugló – akkor Rákos-

város – előjárója, úgy vélte, a leghelyesebb ha én is közszolga, hivatalnok leszek. Épp úgy, mint felmenőim nagy része. Újságírói munkálkodásomat játéknak tekintette, amolyan folytatás-féléjét azoknak a „lapoknak”, amelyeket kis koromban fabrikáltam. A város jó gazda – hangoztatta mindig. Negyvennégyben aztán, amikor a nyilasok átvették az irányítást, levelet kapott a főpolgármestertől: fölszólítom, hogy egészségi állapotára való tekintettel kérje azonnali nyugdíjazását.

– Számos felmenőm kötődött Budapesthez. Dédapám *Zsigmondy Gusztáv* fővárosi mérnök, a műemléki bizottság tagja, Aquincum egyik feltárója. Bátyja, *Vilmos* fakasztott artézi vizet a város fürdőinek. Az ő sógora, *Schulek Frigyes* építette a Jánoshegyi kilátót, Halászbástyát, teremtette újjá a Mátyás templomot. Egy másik dédapám, *Tomcsányi Pál* kúriai bíró a Tisztviselőtelep egyik alapítója volt. Űkapám, *Boros Mihály* Szarvas bírójá.

– Az egyetemet tisztességgel elvégeztem, de újságírással foglalkoztam a háború meg a négy hónapos gödöllői és ceglédi hadifogolykodás után is. Napilapok sportrovatainál, később a Képes Sportlapnál. Amikor az megszűnt, hívtó *Szepesi* a Rádióhoz külső munkatársnak. Újságíróból újságmondó lettem, rekedtes hangomon igyekeztem hibátlanul fölolvadni a napi sportműsorban a beszámolóimat. Hamar rájöttem, jobb ha mások beszélnek helyettem. A helyzetet azt mentette meg, hogy *Lévai Béla* lett a műsorlap szerkesztője, a fanatikus Újpest drukker, akivel jól ismertük egymást a tribünökről. A folyosón futottunk össze: Nem akarsz a Rádióújsághoz jönni? Rádió, de mégis újság?! Persze hogy akartam. Így lettem 1949-ben a Rádió tényleges alkalmazottja. Aztán nyolc évvel később, 1962-ben, számomra teljesen váratlanul, áthelyeztek: az Esti Krónika egyik szerkesztője lettem. Újabb öt évre rá más rovat keretei között vasárnap délelőtti zenés riportműsorokkal, hétfő esti aktuális élő adással, éjszakai igényes „értelmiségi” rádiófolyóirattal, számos történelmi – köztük a száz éves Budapest történelméről feldolgozó – dokumentumműsorral szolgáltam – másfajta közszolgaként – a közönséget. Igyekezve

a kötelezőn túl ismereteket adni, szélesebb világlátásra, gondolkodásra ösztönözni a hallgatóim. Hetvennyolcban neveztek ki – Lévai Béla helyére – a Rádióújság főszerkesztőjének. Négy évre rá nyugdíjaztak. Nem panaszkodhattam. Hatvan éves lettem. – Kinézegetek mostanában a Jókaiék lakásának két középső ablakán. Nem azt látom persze az utca túloldalán, amit a mester nyolcszázötvenegy-ötvenkettőben. Közöm lett hozzá. Nem csak azért, mert tudtam, hogy diákként Jókay Móric német szóra a Zsigmondy családnál vendégeskedett. Forog a neten Zsigmondy Gusztávnak egy nem sokkal a halála előtt készült portréja,

amit *Klősz* készített 1894-ben, és amit Jókai-nak dedikált. Az írók fejedelme már nem élt, amikor ez a másik kép készült, amit itt látsz a falon. Mai lakhelyem előtt, a járdán állította fel az 1910-es években állványát a festő, *Háry Gyula*, megörökítve két régi épületet, amelyeket már és még Jókai is láthatott 1851-ben. A Vigyázó-házat még, a Nemzeti Színház bérházát már. Mindkettőt régen lebontották. A világ folyton változik. Csak mi nem. Még ha sokszor mi magunk is azt hisszük nem ugyanazok vagyunk, így, túl a kilencvenen, mint voltunk húszévesen. De nekem ezzel sincs bajom, semmi. ●

